

Захаванне гісторыка-культурных якасцяў фартыфікацыйных умацаванняў Слуцка горадабудаўнічымі метадамі

Волкаў Мікола

Вільня 2009

Першапачатковы выгляд фартыфікацыйнага комплекса Слуцка (1730-ыя)

Аб'ект

- Рэшткі фартыфікацыйны комплекса Слуцка 17-18 стст.
 1. Стары замак (Высокі і Ніжні замкі) – рэзідэнцыянальныя функцыі
 2. Новы замак – абарончая цытадэль, часткова рэзідэнцыя
 3. Комплекс земляных бастыённых умацаванняў старагаландскай сістэмы вакол горада

Прадмет

- Магчымасць захавання, аднаўлення і інтэрпрэтацыі :
 - Фартыфікацыйнага комплекса і асобных яго частак
 - Вулічнай сеткі, якая склалася ў выніку існавання і пазней знішчэння фартыфікацыйнага комплекса

Знікненне абарончых умацаванняў вакол горада і трансфармацыя вулічнай сеткі (XIX-XXстст.)

1890-ыя

1920-ыя

1940-ыя

Каштоўнасць аб'екта

- Выбітнасць аб'екта, як аднаго з найдаканалейшых фартыфікацыйных комплексаў Беларусі XVII ст.
- Вызначальны ўплыў на развіццё горада, яго планіроўкі і вулічнай сеткі
- Комплексны ландшафтны помнік
- Археалагічны помнік

Размяшчэнне аб'екта

- Горадабудаўнічае развіццё горада скіравана па магістралі вуліцы Леніна (колішняй Маскоўска-Варшаўскай шашы), што змяншае нагрузку на рэшткі фартыфікацыйнага пояса
- Магчымасць стварэння кальцавога рэкрэацыйнага пояса вакол старога горада
- Тэрыторыі Старога і Новага замкаў знаходзяцца ў цэнтры горада, што ў будучым будзе спрыяць аднаўленню рэпрэзентацыйных функцый гэтых тэрыторый

Сучасны стан

1. Стары замак ці гарадзішча.
 - Унесены ў спіс. Праводзіліся археалагічныя даследаванні.
 - Захаваўся дэфармаваны рэльеф.
 - У цэнтры узведзены ў 1950-ыя гг. палац культуры.
2. Новы замак.
 - Не ахоўваецца. Не даследаваны.
 - На сучасны момант месціцца прыватная забудова, прамысловыя прадпрыемствы.
3. Фартыфікацыйны пояс:
 - Не ахоўваецца. Не даследаваны.
 - Захаваўся дэфармаваны рэльеф, трасіроўка вуліц, якая склалася ў выніку развіцця і заняпаду абарончага комплексу

Дзяржаўная палітыка

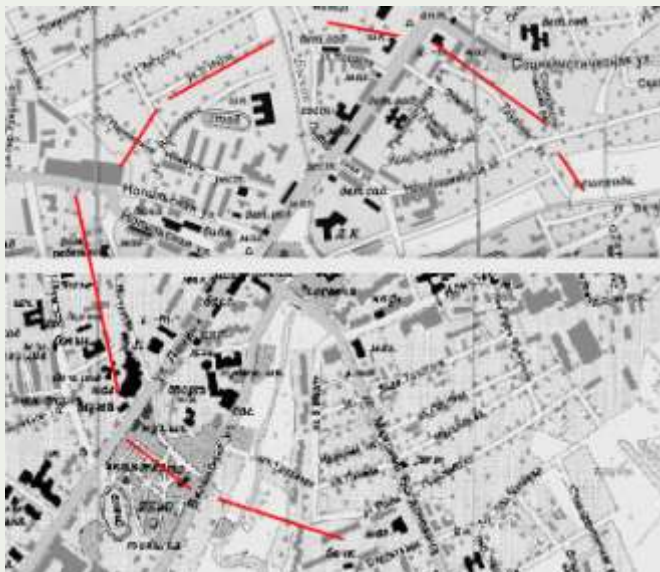
Паводле дзяржаўнага спісу гісторыка-культурных каштоўнасцей Рэспублікі Беларусь (у рэд. загада Міністэрства культуры ад 01.12.2008 N 323) па Слуцку унесена 5 помнікаў, з якіх чатыры тычацца горадабудаўнічага развіцця горада і адзін з'яўляецца непасрэдна помнікам фартыфікацыі:

- **Комплекс паштовай станцыі** (сярэдзіна XIX стагоддзя), вул.Леніна 153а, 155, 157, 159
- **Будынак былога дома дваранскага сходу** (XIX стагоддзе), вул.Леніна, 171
- **Міхайлаўская царква** (другая палова XVIII стагоддзя), вул.Сацыялістычная, 90
- **Гарадзішча** (IX – XIII стагоддзі), у цэнтры горада, на правым беразе р.Случ, паміж вуліцамі Піянерская, Віленская і Леніна

Стары і Новы замкі (сучасны выгляд)

Рэшткі земляных валоў і сучасная вулічная сетка Слуцка

Праблемы захавання

- Недаследаванасць комплекснага помніка і розных яго частак
- Адсутнасць рэшткаў фартыфікацыйных аб'ектаў і вулічнай сеткі (за выключэннем гарадзішча) у спісе гісторыка-культурных каштоўнасцяў
- Адсутнасць праграмы па захаванню , аднаўленню і інтэрпрэтацыі фартыфікацыйнай і горадабудаўнічай спадчыны Слуцка і сувязі з горадабудаўнічым планам

Сродкі захавання

- План археалагічных і гістарычных даследванняў фартыфікацыйны помнікаў
- Змены ў горадабудаўнічым плане, заніраванне, устанаўленне рэжыма аховы для рэшткаў фартыфікацыйнага комплексу і вулічнай сеткі
- Унясенне ў спіс гісторыка-культурных каштоўнасцей рэшткаў фартыфікацыйнага комплекса і асноўных элементаў планіроўкі і вулічнай сеткі старога горада

Сродкі захавання

- Распрацоўка праграмы аднаўлення і інтэрпрэтацыі рэшткаў фартыфікацыйнага комплекса з новымі функцыямі
 - Сродкамі ландшафтнай архітэктуры
 - Горадабудаўнічымі сродкамі
- Аднаўленне рэпрэзентацыйных функцый Новага і Старога замкаў іншымі сродкамі: стварэнне грамадскіх цэнтраў
- Вяртанне гістарычных назваў –тапонімаў, “ментальнае” адраджэнне горадабудаўнічага помніка і яго сувязі з фартыфікацыйным комплексам

Дзякуй за ўвагу!